

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Άσκηση ακοής -
σολφέζ -
ρυθμική αγωγή
III

Χειμερινό εξάμηνο 2024-25

Διδάσκουσα: Ανδριανοπούλου Μόνικα

Ύλη «Άσκησης Ακοής» III

- ✓ Διαστήματα μελωδικά, με τη μορφή ατονάλ μελωδίας.
- ✓ Βαθμίδες όλης της χρωματικής κλίμακας, και τονικοποιήσεις βαθμίδων.
- ✓ Μελωδία: Χρωματικές κινήσεις, τονικοποιήσεις/μετατροπές, πιο περίτεχνος μπάσος. Προετοιμασία (με βαθμίδες) – εσωτερική ακοή – ανάγνωση – απομνημόνευση – καταγραφή. 2 φωνές.
- ✓ Συγχορδίες: Τρίφωνες: μείζονες, ελάσσονες, ελαττωμένες, αυξημένες (M, E, ε, A). Τετράφωνες: MM, Mμ, Eμ, εμ, εε. Συγχορδίες αυξημένης 6ης: It., Ger., Fr.
- ✓ Αρμονία: Δανεισμένες συγχορδίες (iv, vii, ii ή VI), IIIN, παρενθετικές δεσπόζουσες (V/ii, V/III [σε ελάσ.], V/IV, V/V, V/vi, V/VII [σε ελάσ.]), συγχορδίες αυξημένης 6ης (ιταλική, γερμανική, γαλλική), *diminuita appoggiatura* ή ποικιλματική, συγχορδίες μεθ'7ης (V7, IV7, ii7, vii7), κύβλος 5ών με συγχορδίες μεθ'7ης, αυξημένες συγχορδίες (I5#, V5#).
- ✓ Ρυθμός: στα παρεστιγμένα (απλά & δις, κανονικά & αντεστραμμένα), συγκοπές, αντιχρονισμοί, παύσεις, συζεύξεις, 3:2, 2:3, πεντάηχα, 5:2, 2:5, αλλαγή μέτρου

Περιεχόμενα

Προπροασκειαστικές μελωδικές ασκήσεις.....	1
Μελωδικό σολφέζ (Μονόφωνο).....	6
Μελωδικό σολφέζ (Δίφωνες / πολυφωνικές μελωδίες).....	11
Συγχορδίες.....	16
Αρμονία (Βασικές διαδοχές & Παραδείγματα από τη μουσική φιλολογία).....	22
Αρμονία (Διαδοχές με συνδυασμούς φαινομένων, για solfège/dictée).....	50
Ρυθμός.....	54
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	65
Πεντάγραμμα.....	66

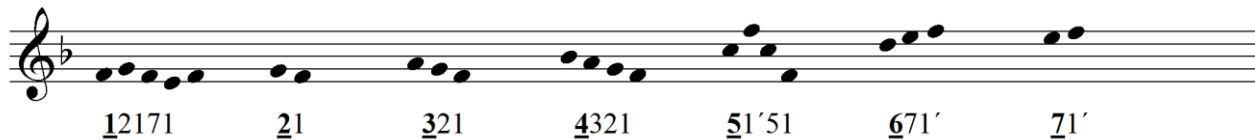
Προπαρασκευαστικές μελωδικές ασκήσεις

♪ Ελάσσονα: μελωδικός & αρμονικός τύπος:

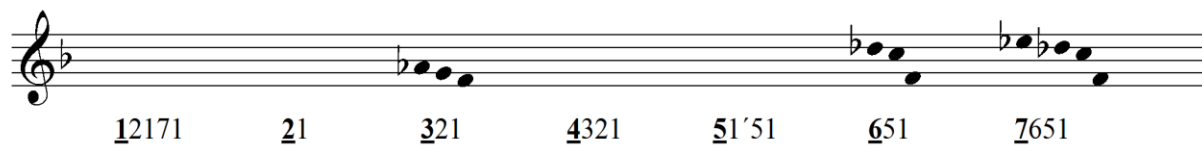

♪ Βαθμίδες μείζονας και ελάσσονας κλίμακας (και αλλοιωμένες):

Οι βαθμίδες της μείζονας κλίμακας. Μελωδίες για την εντύπωση τής απόστασης κάθε βαθμίδας από την τονική στο εσωτερικό αυτί (Rifkin, D. & Urista, D. (2006). Developing Aural Skills: It's not just a game. *Journal of Music Theory Pedagogy*, 20, 57-79):

Οι βαθμίδες της (φυσικής) ελάσσονας κλίμακας. Μελωδίες για την εντύπωση τής απόστασης κάθε βαθμίδας από την τονική στο εσωτερικό αυτί:

Οι υπόλοιπες νότες τής χρωματικής κλίμακας (αλλοιωμένες βαθμίδες σε μείζονα/ελάσσονα τονικότητα). Μελωδίες για την εντύπωση τής απόστασης κάθε βαθμίδας από την τονική στο εσωτερικό αυτί:

Ένα σωστά προσδιορισμένο πρόβλημα έχει λυθεί κατά 50%. (Albert Einstein)

Πάντα να ξαναρχίζεις. (Paul Valéry, Γάλλος ποιητής, 1871-1945)

♪ Βαθμίδες (ρε) μείζονας και ελάσσονας κλίμακας (και αλλοιωμένες), με αρμονική συνοδεία:

Ρε μείζονα:

1 2 1 7 1 2 1 3 2 1 4 3 2 1 5 1 5 1 6 7 1 7 1

I V⁷ I I V⁷ I IV I⁶₄ V⁷ I V² I⁶ V⁶ I IV V I V⁷ I

Ρε ελάσσονα:

3^b 2 1 6^b 5 1 7^b 6^b 5 1

i V⁷ i iv V⁶ i iv⁴⁻³ V⁶ i

2^b στη Ρε μείζονα/ελάσσονα:

2^b 7 1 2^b 7 1

II^N⁶ V⁷ I II^N⁶ V⁷ i

4[#] στη Ρε μείζονα/ελάσσονα:

4[#] 5 1 4[#] 5 1

(V) V⁶ I (V) V⁶ i

♪ Ρε χρωματική κλίμακα:

Σοπράνο:

♩ = οι νότες τής κλίμακας

♯, χωρίς σύζευξη = οι χρωματικοί φθόγγοι

Χρωματική κλίμακα στη ρε

♪ Ρε χρωματική κλίμακα, σε τμήματα:

Ανιούσα κίνηση:

Κατιούσα κίνηση:

♪ Αλλοιωμένες βαθμίδες ως εναρμόνιες νότες:

♪ Διαβατικοί φθόγγοι & επερείσεις (αποτζιατούρες) στις νότες της τονικής συγχορδίας:

1 2 4 3 4# 5 4 3 2# 3 6 5 7 1 4# 5 7 1 4 3 2 1 — 2 2# 3 2 1 4# 5

6 7 1 4# 5 4 3 2# 3 4# 5 3 2 7 1 4# 5 2# 3 1 4# 5 2 1

(Μηνακάκης, Δ. (2006). *Εγχειρίδιο ακουστικών δεξιοτήτων*. Αθήνα: Παπαρηγορίου-Νάκας, σελ.198)

*Κανένα παιδί δεν χάνεται, εάν έχει έναν δάσκαλο, ο οποίος πιστεύει σε αυτό.
(Bernhard Bueb, 1938-, Γερμανός παιδαγωγός - συγγραφέας)*

♪ Ντιμινοούτα *arpeggiatura*/ποιίκιλμα

Μελωδία για την ντιμινοούτα
πάνω στην οξυμένη ii και vi

I vii(dim) I I V I dim.app.(I) I V vi

9

IV iv I V vi IV V dim.app.(V) V7 I

♪ Το διάστημα της αυξημένης 6^{ης}

*Το κάθε τί μπορεί να γίνει ενδιαφέρον, αν το κοιτάξεις για αρκετή ώρα.
(Gustave Flaubert, Γάλλος συγγραφέας, 1821-1880)*

Μελωδικό σολφέζ (μονόφωνο)

Αποσπάσματα ρεπερτορίου

1.

111. *Moderato* Wagner: *Tannhäuser*, Act III

(Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing, 4th Edition*. New York: Norton & Company)

2.

Beethoven,
15 Variationen mit Fuge, "Eroica", Op.35

Allegretto vivace

3.

F.Chopin,
Fantasia-Impromptu,
C#minor, Op.66

Moderato cantabile

4.

95. *Adagio un poco mosso* Beethoven: Piano Concerto No. 5 ("Emperor"), II

(Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing*, 4th Edition. New York: Norton & Company)

5.

S. Rachmaninoff
Συμφωνία No.2 σε Μι ελάσσονα, Op.27

III. *Adagio*

6.

Debussy, *Piano Preludes*, Book 1
The girl with flaxen hair

Tres calme et doucement expressif

P sans rigueur

7.

III. *Adagio molto e mesto* ♩ = 88 Beethoven, Quartet No. 7, Op. 59, No. 1

(Ottman, R. (2002). *Music for Sight Singing*, 5th Edition. New Jersey: Prentice Hall)

8.

A. Webern (1883-1945)
Passacaglia, Op.1 (1908)
Θέμα: πρώτη εμφάνιση, έγχορδα

Mit Dampfer
pizz.

PPP

9.

A. Webern (1883-1945)
Passacaglia, Op.1 (1908)
(1η παραλλαγή θέματος: συνοδεία άρπας,
όπως είναι γραμμένο)

PPP

10.

A. Webern (1883-1945)
Passacaglia, Op.1 (1908)
(2η εμφάνιση θέματος, συνοδεία φλάουτου)

Sehr maessig, Tempo I (♩=42)

poco rit ----- *molto* -----

PP, espressivo

3 3 PPP >

11.

Bach Invention No.6
(αρχική τονικότητα: Μι+)

5

12.

Τσαϊκοφσκυ,
4η Συμφωνία, op.56, II

Andantino in modo di canzona

Musical score for exercise 12, featuring three staves of music in a 2/4 time signature with a key signature of three flats. The first staff contains measures 1-8, the second staff contains measures 9-14, and the third staff contains measures 15-20. The music consists of a continuous melodic line with various rhythmic patterns and phrasing.

13.

Andantino

Brahms,
Clarinet Quintet in Bmin., Op.115

Musical score for exercise 13, featuring two staves of music in a 4/4 time signature with a key signature of two sharps. The first staff contains measures 1-3 and is marked *P semplice*. The second staff contains measures 4-7. The music features a melodic line with a prominent slur and a crescendo leading to the end of the piece.

14.

Allegro

Debussy
Nuit d'etoiles (Τραγουδι, 1880)

Musical score for exercise 14, featuring three staves of music in a 6/8 time signature with a key signature of three flats. The first staff contains measures 1-4, the second staff contains measures 5-8, and the third staff contains measures 9-12. The music is marked *mf* and *dim.* and includes a repeat sign with a first ending bracket labeled (8). The piece concludes with a final cadence.

15.

III. Menuetto: Allegretto

Mozart,
Συμφωνία του Διός, No.41 KV551

16.

Andante grazioso

Brahms,
Clarinet Trio, Op.114

17.

Arnold Schoenberg,
Das Buch der hangende Garten, op. 15
(Κύκλος 15 τραγουδιών, τραγούδι πρώτο:)

18.

Alban Berg,
Piano Sonata, Op.1

Μελωδικό σολφέζ

Δίφωνες/πολυφωνικές μελωδίες

1.

Bach Invention No.6
(αρχική τονικότητα: Μι+)

The image shows two systems of musical notation for Bach's Invention No. 6. Each system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The first system shows the beginning of the piece with a treble staff starting on a quarter rest and a bass staff starting on a quarter note. The second system continues the piece, ending with a double bar line and repeat dots.

2.

Beethoven,
15 Variationen mit Fuge, "Eroica", Op.35

Allegretto vivace

The image shows two systems of musical notation for Beethoven's 15 Variationen mit Fuge, "Eroica", Op. 35. The key signature is two flats (Bb, Eb), and the time signature is 2/4. The first system is marked "Allegretto vivace" and "p". It features a treble staff with a melodic line and a bass staff with a simple accompaniment. The second system is marked "poco adagio" and "Tempo I". It features a treble staff with a melodic line and a bass staff with a simple accompaniment. The piece ends with a double bar line and repeat dots. Harmonic analysis is provided below the staves.

Harmonic analysis for the first system:
I V V⁷ I I V⁶ I V⁶/ii ii I vii⁷/VV⁶₄ ⁵/₃

Harmonic analysis for the second system:
V V I⁶ ii⁶ V⁶₄ ⁵/₃ I

3.

Beethoven: Symphony No.3 ("Eroica"), Op.55, IV
(1803-4)

Allegro molto

I V V⁷ I I V⁶ I V⁶/ii ii V⁶₅ I vii⁷/V V

8

V⁷ V⁷ I⁶ ii⁶ V⁶₄ $\frac{5}{3}$ I

4.

62. *Moderately fast*

mp *mf*

mp *p* *rall.*

mf *p* *rall.*

(Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing*. New York: Norton & Company)

Ως χαρίεν άνθρωπος, όταν άνθρωπος ἦ. (Τί χαριτωμένος που είναι ο άνθρωπος, όταν πραγματικά είναι άνθρωπος.) (Μένανδρος, Αθηναίος κωμικός ποιητής, 4^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.)

5.

81. *Lento*

p dolce *cresc. poco a poco*
p dolce *cresc. poco a poco*
f *f*

(Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing*. New York: Norton & Company)

6.

65. *Gedehnt (Πλατιά)* ♩=40

mf *p* *mf*
cresc. *mf* *poco rit.* *poco rit.*

(Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing*. New York: Norton & Company)

7.

(Andante)

W.A. Mozart
Piano concerto No.21, K.467 (II)

5

9

8.

II. Andante con moto

Schubert,
Συμφωνία Νο.5 σε ΣΙβ, D.485

Violin I

Violin II

Viola

Violoncello

p

Sehr maessig *poco rit* *molto*

Flute *PP, espressivo* *PPP*

Trumpet in C *PPP* *PPP*

Harp *PPP*

Πρέπει να το καταλάβουμε ότι ο ποιητής π ο ι ε ί. Εάν θέλει να βγάξει από μαύρο, μαύρο – λογαριασμός δικός του. Αναλαμβάνει το βάρος της ευθύνης που αναλογεί στην ψυχή του. Εμένα, όπως σας είπα και στην αρχή, μου αναλογεί το λ ε υ κ ό. Και σας εξομολογούμαι πως η κατεργασία του λευκού μέρους της ψυχής είναι πιο σκληρή κι από του μαρμάρου. Αλλά πώς να κάνω αλλιώς; Σε τί θα ωφελούσε να γίνω ένας απλός αναμεταδότης της ασχήμιας, με το δικαιολογητικό ότι υπάρχει στην πραγματικότητα; Είναι κάτι που το ξέρουμε και δεν υπάρχει λόγος να το επαναλαμβάνουμε. Τουλάχιστον εγώ αποβλέπω στην μεταμόρφωση.»

(Οδυσσέας Ελύτης)

Συγχορδίες

Τρίφωνες

Ευθεία κατάσταση:	A' αναστροφή:	B' αναστροφή:
3η 3η	4η 3η	3η 4η

♪ Τρίφωνες συγχορδίες σε όλες τις θέσεις, από κοινό μπάσο (επανάληψη):

Η συγχορδία ντο μείζονα σε τρεις θέσεις:

Οι τρεις θέσεις της μείζονας συγχορδίας από κοινή βάση ντο:

Η συγχορδία ντο ελάσσονα σε τρεις θέσεις:

Οι τρεις θέσεις της ελάσσονας συγχορδίας από κοινή βάση ντο:

Η συγχορδία σι ελαττωμένη σε τρεις θέσεις:

Οι τρεις θέσεις της ελαττωμένης συγχορδίας από κοινή βάση σι:

Η συγχορδία ντο Αυξημένη στις τρεις θέσεις:

Οι τρεις θέσεις της Αυξημένης συγχορδίας από κοινή βάση ντο:

♪ Τρίφωνες συγχορδίες: M, E, ε, A, από κοινή βάση ρε (επανάληψη)

Συγχορδίες:
M, E, ε σε όλες τις θέσεις, & A
με βάση το ρε

Μείζονες	Ελάσσονες	Ελαττωμένες	Αυξημένη
----------	-----------	-------------	----------

D₃ B₃⁶ G₄ d₃ b₃ g₄ d₃^{o5} b₃^{o6} g₄^{o6} D⁺

D⁺ B₃⁺⁶ G₄⁺⁶

(Αυξημένη:)

D⁺ B₃⁺⁶ G₄⁺⁶

♪ Τρίφωνες συγχορδίες με κοινή μεσαία νότα μι:

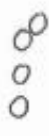

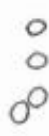
(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(ζ)	(η)	(θ)	(ι)	(κ)
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

M M⁶ M₄⁶ E E⁶ E₄⁶ ε ε⁶ ε₄⁶ A

*Η πιο ωραία εμπειρία που μπορούμε να έχουμε είναι το μυστηριώδες.
Είναι το πρωταρχικό συναίσθημα που βρίσκεται στη βάση της αληθινής τέχνης
και της αληθινής επιστήμης.*

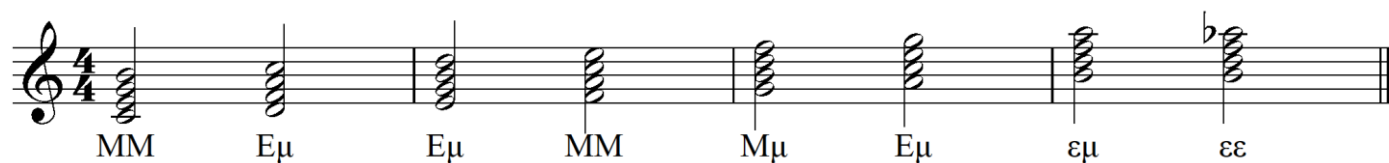
(Albert Einstein)

Τετράφωνες

Ευθεία κατάσταση:	Α' αναστροφή:	Β' αναστροφή:	Γ' αναστροφή:
3η 3η 3η 	2η 3η 3η 	3η 2η 3η 	3η 3η 2η

♪ Τετράφωνες συγχορδίες πάνω στη μείζονα:

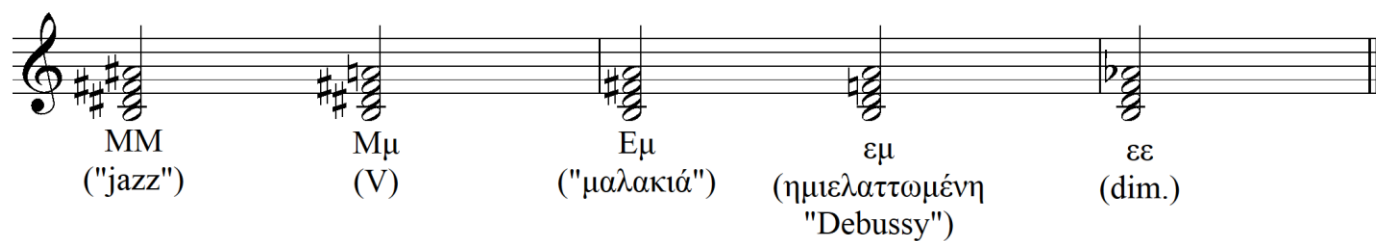
(i) Συγχορδίες μεθ' 7ης
στη μείζονα κλίμακα
(+diminuīta):

MM Eμ Eμ MM Mμ Eμ εμ εε

♪ Τετράφωνες συγχορδίες με κοινή βάση σι:

(ii) Συγχορδίες μεθ' 7ης
MM, Mμ, Eμ, εμ, εε
από κοινό μπάσο

MM ("jazz") Mμ (V) Eμ ("μαλακιά") εμ (ημειλαττωμένη "Debussy") εε (dim.)

♪ Συμβολισμοί τετράφωνων συγχορδιών:

(i) Συγχορδίες μεθ' 7ης
στη μείζονα κλίμακα
(+diminuita):

MM	Εμ	Εμ	MM	Μμ	Εμ	εμ	(εε)
I ^{M7}	ii ⁷	iii ⁷	IV ^{M7}	V ⁷	vi ⁷	vii ^{ϕ7}	vii ^{ο7}
C ^{M7}	Dm ⁷	Em ⁷	F ^{M7}	G ⁷	A ^{m7}	B ^{ϕ7}	B ^{ο7}

♪ Τετράφωνες συγχορδίες: MM, Μμ, Εμ, εμ, εε: ο ίδιος φθόγγος (μ) ως 1η, 3η, 5η, 7η

E^{M7} C^{M7} A^{M7} F^{M7}

E⁷ C⁷ A⁷ F^{#7}

Em⁷ C^{#m7} Am⁷ F^{#m7}

E^{ϕ7} C^{#ϕ7} A^{ϕ7} F^{#ϕ7}

E^{ο7} C^{#ο7} A^{ο7} G^{ο7}

♪ Συγχορδίες – Σύνοψη όλων των τύπων του 3ου εξαμήνου, από κοινό μπάσο (ρε):

Μείζονα

D₃⁵ B₃⁶ G₄⁶

Ελάσσονα

Dm₃⁵ Bm₃⁶ Gm₄⁶

Ελαττωμένη

D^o₃⁵ B^o₃⁶ G^o₄⁶

Αυξημένη

D⁺

Μείζονα με 7μ

(Συγχορδία 6ηςΑ)

D⁷ B₅⁶ G₃⁴ E² Ger.

Τετράφωνες συγχορδίες σε ευθεια κατάσταση:

ΜΜ, Μμ, Εμ, εμ, εε

D^{M7} D⁷ Dm⁷ D^{ø7} D^{°7}
(ΜΜ) (Μμ) (Εμ) (εμ) (εε)

♪ Χρήση συγχορδίων μεθ' 7^{ης} σε πιανιστική συνοδεία:

FRÜHE LIEDER NACH VERSCHIEDENEN DICHTERN

1

Claude Debussy
(1862-1918)

à Madame Moreau-Sainti

I NUIT D'ÉTOILES

Théodore de Banville

Allegro *mf*

Chant

Nuit d'é - toi - les, sous tes

Piano *pp*

una corda

7

voi - les, sous ta bri - se et tes par-fums, tris-te ly -

14

f *dim.*

re qui sou - pi - - re, je rêve aux a - mours dé-funts. Je

21

un peu animé

rêve aux a - mours dé - funts. La se - rei - ne Mé-lan-co - li-e vient é -

Αρμονία

Βασικές διαδοχές & Παραδείγματα από τη μουσική φιλολογία

1. Φρύγια πτώση

(1.1).

Αρμονική διαδοχή για την
φρύγια πτώση

(Μισή πτώση)

(1.2).

A. Corelli (1653-1713),
Σονάτα σε Ρε-, No.12 από τις
12 Σονατες για βιολί και b.c., Op.5 (1700)
Παραλλαγές πάνω στο θέμα *Follia*
V/III, V6/5

Adagio

(φρύγια πτώση)

(1.3). Handel, Suite in D minor, HWV 437 - Sarabande

[https://imslp.org/wiki/Suite_in_D_minor,_HWV_437_\(Handel,_George_Frideric\)](https://imslp.org/wiki/Suite_in_D_minor,_HWV_437_(Handel,_George_Frideric))

(1.4). Handel, Concerto Grosso Op.6, No.5 (4ο μέρος: Largo)

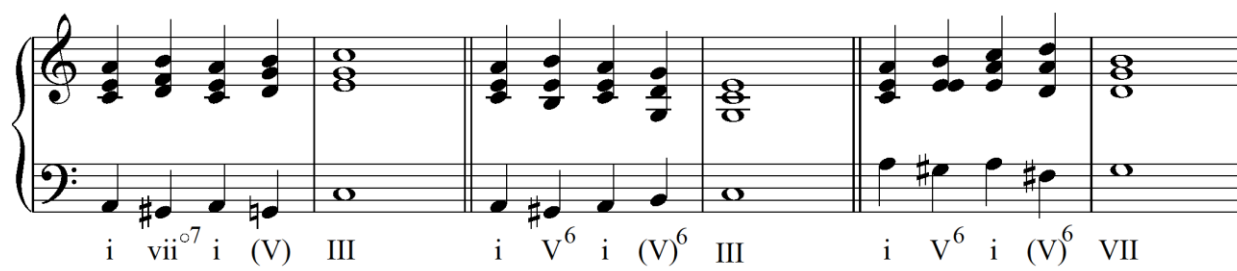
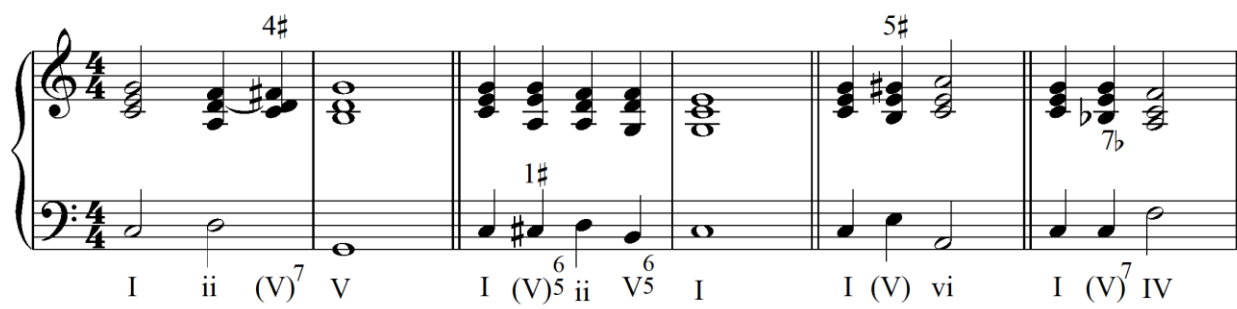

[https://imslp.org/wiki/12_Concerti_Grossi,_Op.6_\(Handel,_George_Frideric\)](https://imslp.org/wiki/12_Concerti_Grossi,_Op.6_(Handel,_George_Frideric))

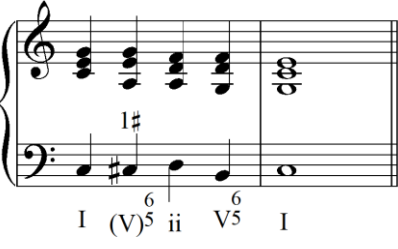

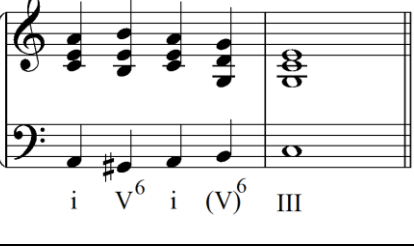

2. Παρενθετικές δεσπόζουσες

(2.1).

Σύντομες αρμονικές διαδοχές
Τονικοποίηση των βαθμίδων:
V, ii, vi, IV (σε μείζονα τονικότητα)
III, VII (σε ελάσσονα τονικότητα)

(2.2). ΠΙΝΑΚΑΣ 1 – (V) ΤΗΣ: V, ii, vi, IV, III, και \natural VII

Φαινόμενο	Μουσικό παράδειγμα	Συγχορδία που λειτουργεί ως (V) για την τονικοποιημένη βαθμίδα	Βαθμίδα που λειτουργεί ως προσαγωγέας (& άλλες)	Τραγούδι της διαδοχής στην πιο στοιχειώδη της μορφή
(V) V (Σε Μείζονα)		ii → II ⇒ V	4#	Ντο-μι-σολ ↓ Ρε-φα#-λα ↓ Σολ-σι-ρε
(V) ii (Σε Μείζονα)		vi → VI ⇒ ii	1#	Ντο-μι-σολ ↓ Λα-ντο#-μι ↓ Ρε-φα-λα
(V) vi (Σε Μείζονα)		iii → III ⇒ vi	5#	Ντο-μι-σολ ↓ Μι-σολ#-σι ↓ Λα-ντο-μι
(V) IV (Σε Μείζονα)		I → I7b ⇒ IV	3 (και 7b)	Ντο-μι-σολ ↓ Ντο-μι-σολ-σιb ↓ Φα-λα-ντο
(V) III (Σε Ελάσσονα)		vii → \natural VII ⇒ III	2 (και 7 \natural)	Λα-ντο-μι ↓ Σολ-σι-ρε ↓ Ντο-μι-σολ
(V) VII (Σε Ελάσσονα)		iv → IV ⇒ \natural VII	6#	Λα-ντο-μι ↓ Ρε-φα#-λα ↓ Σολ-σι-ρε

(2.3).

Puer natus in Bethlehem

12.

This musical score is for the piece 'Puer natus in Bethlehem'. It is written for piano in 3/4 time. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music features a series of chords and melodic lines, with some notes marked with accents and slurs. The number '12.' is printed to the left of the first staff.

(2.4).

Zeuch ein zu deinen Thoren (Vergl. Nr. 88)

23.

This musical score is for the piece 'Zeuch ein zu deinen Thoren (Vergl. Nr. 88)'. It is written for piano in 3/4 time. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music features a series of chords and melodic lines, with some notes marked with accents and slurs. The number '23.' is printed to the left of the first staff. There is a second, smaller musical staff to the right of the main score, which appears to be a continuation or a related piece.

(2.5).

Mozart, Σονάτα K281, 3ο μέρος (Rondeau) (Urtext, Schott/Universal Edition):

RONDEAU
Allegro

p *f*

This musical score is for the 3rd movement (Rondeau) of Mozart's Sonata K281. It is written for piano in 3/4 time. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music features a series of chords and melodic lines, with some notes marked with accents and slurs. The number '12.' is printed to the left of the first staff. The score is marked with dynamics *p* and *f*. The piece is titled 'RONDEAU Allegro'.

(2.6).

Chopin, Νυχτερινό Op.9, Nr.2 (Edition Peters):

I (V)₅⁶ ii V (V)₅⁶ vi (vii)^{°7} I₄⁶ V⁷ I

(2.7).

Mozart, Σονάτα K332, I (Urtext, Schott/Universal Edition):

I V⁷/IV IV⁶/4 (ii)⁶ vii⁶ I

(2.8).

Bach , WTC I, Πρελούδιο No.11:

F: I V⁷ of IV IV₄⁶ V/I I

(Piston, W.(1976). *Harmony*. New York: Norton & Company)

(2.9).

ABBA: *Happy New Year* (1980), ρεφραίν

I #⁶(V)⁶ vi IV (V)⁶ ii V

5 5# 6 4 1 1# 2 5

I (V)⁵ → vi IV₄⁶ (V)⁵ → ii V

Ἐμφυτος πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ τῆς ἐλευθερίας πόθος.

(Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς, Αρχαίος Έλληνας ιστοριογράφος, 1ος αιώνας π.Χ.)

(2.10).

The image displays a musical score for the song "A Whole New World" from Disney's *Aladdin*. It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C).
- **System 1 (measures 28-30):** The vocal line begins with "A whole new world" in measure 28, followed by "a daz - zling" in measure 30. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.
- **System 2 (measures 31-33):** The vocal line continues with "place I nev - er knew." in measure 31, and "But when I'm way up here it's" in measure 33. A triplet of eighth notes is marked in measure 32.
- **System 3 (measures 34-37):** The vocal line concludes with "crys - tal clear that now I'm in a whole new world with you." across measures 34 to 37. The piano accompaniment provides harmonic support with chords and moving lines.

Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Theory and Analysis*. New York & London: W.W.Norton & Company

EXAMPLE 21.9: Menken and Rice, "A Whole New World," mm. 28b-37a

(2.11).

R. Schumann, *Im wunderschönen Monat Mai*. Από τον κύκλο τραγουδιών *Dichterliebe* (*Η αγάπη τού ποιητή*), 1840. Ποιητής: Heinrich Heine (1797-1856).

Im wunderschönen Monat Mai,
als alle Knospen sprangen
da ist in meinem Herzen
die Liebe aufgegangen

Στον πανέμορφο μήνα του Μάη,
Όταν ξεπρόβαλλαν όλα τα λουλούδια
τότε στην καρδιά μου
ήλθε η αγάπη

Im wunderschönen Monat Mai,
als alle Vögel sangen
da hab'ich ihr gestanden
mein Sehnen und Verlangen

Στον πανέμορφο μήνα του Μάη,
όταν όλα τα πουλιά τραγουδούσαν
τότε της εξομολογήθηκα
τον πόθο και τη λαχτάρα μου

R. Schumann,
Im wunderschönen Monat Mai,
μμ.5-12

ii⁶ V i ii⁶ V i

iv⁶ V i ii iv⁶ V I IV

Im wunderschönen Monat Mai

Robert Alexander Schumann (1810 - 1856)

Andantino *p*

p

wun - der-schö - nen Mo - nat Mai, als al - le Kno - spen spran - gen, da

ist in mei - nem Her - zen, die Lie - be auf - ge - gan - gen.

ritard.

p
Im wun - der-schö-nen Mo-nat

Mai, als al - le Vö - gel sin - gen, da hab' ich ihr ge-

- stan - den mein Seh - nen und Ver - lan - gen'

ritard.

(2.12).

Schubert, *Συμφωνία Νο.8*, σε Σι ελάσσονα, D 759, 1^ο μέρος (Allegro moderato), μέτρα 41-60 (Σολ μείζονα):

Τσέλα & κοντραμπάσα:

pp
pizz.
pp

Βιολιά, τσέλα & κοντραμπάσα:

pp

dim.
decresc.
decresc.

(2.13).

Allegro giocoso

Brahms, *Zigeunerlieder*, op.105, No.3

7

3. Συγχορδίες αυξημένης 6^{ης}

(3.1).

Σύντομες αρμονικές διαδοχές:
Οι τρεις τύποι συγχορδιών 6ης αυξημένης
(It., Ger., Fr.)

(α) (β) (γ)

IV⁶⁺ It. IV⁶⁺₅ Ger. II⁶⁺₄₃ Fr.

Detailed description: This block shows three musical examples of augmented sixth chords. Example (α) is the Italian augmented sixth chord, consisting of a major triad with a lowered second degree. Example (β) is the German augmented sixth chord, which includes a lowered fifth degree. Example (γ) is the French augmented sixth chord, which includes a lowered fourth degree. Each example is shown in a grand staff with treble and bass clefs, and the notes are indicated by circles with stems.

(δ) (ε) (ζ)

i It. V i Ger. V⁶₄ ⁵₃ i Fr. V

Detailed description: This block shows three musical examples of diminished seventh chords. Example (δ) is the Italian diminished seventh chord, consisting of a minor triad with a lowered seventh degree. Example (ε) is the German diminished seventh chord, which includes a lowered second degree. Example (ζ) is the French diminished seventh chord, which includes a lowered third degree. Each example is shown in a grand staff with treble and bass clefs, and the notes are indicated by circles with stems.

(3.2).

Beethoven,
32 Variations in C minor for piano (1806)
(Νότες αριστερού χεριού)

Detailed description: This block shows the first variation of the left hand from Beethoven's 32 Variations in C minor for piano. The notation is in bass clef, 3/4 time signature, and C minor key. It features a series of chords and a melodic line in the right hand.

(3.3). Mozart, *Piano Sonata in D, K284, III* (Wiener Urtext Edition)

VAR. VII

p *f* *p*

crescendo *f* *p*

(3.4).

Μισιρλού,
παραδοσιακό τραγούδι (ρεφραίν)

p *f*

(3.5).

EXAMPLE 27-5: Beethoven, *Symphony No. 5*, I

Allegro con brio

The image shows a piano accompaniment for the first movement of Beethoven's Symphony No. 5. It features a treble and bass clef with a common time signature. The music is marked with a forte dynamic (*f*). Below the staves, Roman numerals indicate the chord structure: *c*: V⁶ I lt. V.

Piston, W. (1978) *Harmony*. [4th έκδοση]. Νέα Υόρκη: Norton & Company

(3.6).

The image shows a vocal line from Haydn's *Grabschrift*. The tempo is marked *Andante*. The score is divided into four measures with lyrics underneath. Dynamics include *p* (piano) and *f* (forte). The lyrics are: "Hier liegt Hans Lau mit sei - ner Frau. Ein Hahn - rei war Hans Lau, was war denn, was war sei - ne Frau?"

Prima Vista,
Κανόνας:
Haydn, *Grabschrift*

(3.7).

The image shows a piano accompaniment for the piece *Ger. & (V)IIN*. It features a treble and bass clef with a common time signature. The music is marked with a forte dynamic (*f*). Below the staves, Roman numerals indicate the chord structure: *i* Ger. *i*₄⁶ V *i* (V)⁷IIN IIN V₅⁶ *i*.

(3.8). Schumann, *Dichterliebe* Op.42

Schumann:
Am leuchtenden Sommermorgen (μμ3-20)

Ziemlich langsam

Musical score for the vocal line of 'Am leuchtenden Sommermorgen'. The score consists of four staves of music in 6/8 time, with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The melody is written in a soprano clef. The first staff begins with a quarter note G4, followed by a dotted quarter note F4, an eighth note E4, and a quarter rest. The second staff continues with a quarter note D4, a dotted quarter note C4, an eighth note B3, and a quarter rest. The third staff starts with a quarter note A3, a dotted quarter note G3, an eighth note F3, and a quarter rest. The fourth staff concludes with a quarter note E3, a dotted quarter note D3, an eighth note C3, and a quarter rest.

Schumann:
Διαδοχή πάνω στο τραγούδι
Am leuchtenden Sommermorgen (μμ3-11)

Musical score for the piano accompaniment of 'Am leuchtenden Sommermorgen'. The score consists of two systems of staves. The first system has a grand staff with a treble clef and a bass clef, both in 6/8 time. The right hand plays chords, and the left hand plays a simple bass line. The second system continues the accompaniment with similar chordal textures and a bass line. The key signature is two flats (B-flat and E-flat).

Am leuchtenden Sommermorgen.

Ziemlich langsam.

58. *p* Am

leuch - ten - den Som - mer - mor - gen geh' ich im Gar - ten her -

um. Es flü - stern und spre - chen die

Blu - - - men, ich a - ber wand - le stumm.

Es flü - stern und spre - chen die Blu - men, und

Langsamer.
pp

schaun , mit - lei - dig mich an: Sei uns - rer Schwe - ster nicht

pp

ritard.

bö - se, du trau - ri - ger blas - ser Mann.

p

4. Ντιμινοῦτα – ‘αποτζιατούρα’ ή ποικιλματική

(4.1).

Diminuita appoggiatura ή ποικιλματική

1. 2.

I #ii^{o2} I V #vi^{o2} V⁷ I V⁷ (vii)^{o7} I

(4.2).

Η 'ντιμινοῦτα-αποτζιατούρα' χτίζεται συνήθως πάνω στις βαθμίδες ii (\Rightarrow I) & vi (\Rightarrow V), με οξυμένες την 1η και 3η της συγχορδίας κάθε φορά. Οι ντιμινοῦτες αυτές έχουν κοινή νότα με τη συγχορδία της λύσης, και λειτουργούν όχι ως συγχορδίες δεσπόζουσας, αλλά σαν αποτζιατούρες, ή ποικίλματα.

Ντο μείζονα:

#ii^{o7} \rightarrow I⁶

#vi^{o7} \rightarrow V⁶₅

(4.3).

EXAMPLE 25-4: Bach, *Well-Tempered Clavier, I*, Prelude No. 3

C#: I₄ +II² (E₄ = D*) I₆ V⁷ I

(4.4).

Andante
La prima parte senza replica

C: I +II² I

(4.5).

EXAMPLE 25-6: Schubert, *String Quintet, Op. 163, I*

Allegro ma non troppo

C: I +II² I

(4.6).

EXAMPLE 25-7: Tchaikovsky, *The Nutcracker: Waltz of the Flowers*

Tempo di valse

D: V +VI² V

(4.7).

Tchaikovsky, *The Nutcracker*:
Waltz of the Flowers

Musical score for 'Waltz of the Flowers' by Tchaikovsky, measures 1-4. The score is in 3/4 time and D major. It consists of four staves: three treble clefs and one bass clef. The melody is primarily in the upper staves, with a bass line in the bottom staff. The music features a mix of eighth and quarter notes, with some rests and slurs.

(4.8).

I. Adagio - Allegro non troppo

Tchaikovsky, 6η Συμφωνία,
I, μμ.90-97

Musical score for 'I. Adagio - Allegro non troppo' by Tchaikovsky, measures 90-97. The score is in common time (C) and D major. It consists of two systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano accompaniment includes chord symbols and figured bass notation. The first system (measures 90-94) has the following chord symbols: I, ii⁶_{4 2}, I, I, ii⁶_{4 2}, I, dim/IV. The second system (measures 95-97) has the following chord symbols: IV, dim/I, I⁶, vii⁷/V, V⁶₄, V⁷, I. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings like 'dim'.

(4.9). Tchaikovsky, Waltz, Op.139, No.8

Allegro Moderato ♩ = 150

piano *p*

8

16

Αἰὼν παῖς ἐστὶ παίζων, πεσσεύων· παιδὸς ἢ βασιλῆϊ.

(Ο χρόνος είναι ένα παιδί που παίζει, με πεσσούς. Η βασιλεία ανήκει στο παιδί.)

(Ηράκλειτος)

5. Κύκλος 5ών με συγχορδίες μεθ' 7ης

(5.1).

Αρμονική διαδοχή:
Αλυσίδα 5ών με συγχορδίες μεθ' 7ης

A musical score for a 5-note cycle with 7th chords. The score is written in 3/4 time and B-flat major. The top staff shows a sequence of chords: i, iv⁷, VII⁷, III⁷, VI⁷, ii^{ϕ7}, V⁷, and i. The bottom staff shows the corresponding bass line with half notes.

(5.2).

J.S.Bach,
Βραδεμβούργιο Κονσέρτο Νο.2 σε Φα+,
BWV1024

I. Allegro

A musical score for the first movement of J.S. Bach's Brandenburg Concerto No. 2. The score is written in 4/4 time and B-flat major. It features four vocal parts: Soprano, Alto, Tenor, and Bass. The Soprano and Alto parts have a melodic line with a 7-measure rest at the beginning. The Tenor and Bass parts have a harmonic line with a 7-measure rest at the beginning.

A musical score for the first movement of J.S. Bach's Brandenburg Concerto No. 2. The score is written in 4/4 time and B-flat major. It features four vocal parts: Soprano, Alto, Tenor, and Bass. The Soprano and Alto parts have a melodic line with a 7-measure rest at the beginning. The Tenor and Bass parts have a harmonic line with a 7-measure rest at the beginning.

(5.3).

Μπαχ Βραδεμβούργιο Κονσέρτο Νο.2
&... Autumn leaves

I. Allegro

SOPRANO

ALTO

TENOR

BASS

Score for Soprano, Alto, Tenor, and Bass, measures 1-4. The music is in 4/4 time, key of B-flat major. The Soprano and Alto parts feature melodic lines with eighth and sixteenth notes, while the Tenor and Bass parts provide harmonic support with sustained notes.

4

Piano accompaniment for measures 1-4. The score includes staves for the right and left hands, showing the harmonic structure and rhythmic accompaniment for the vocal parts.

(5.4). Brahms Intermezzo Op.117, No.2

Andante non troppo e con molto espressione

p dolce

col Rad.

Score for Brahms Intermezzo Op.117, No.2, measures 1-8. The music is in 3/8 time, key of B-flat major. The score includes staves for the right and left hands, showing the intricate piano accompaniment with slurs and dynamic markings.

Παρτιτούρα: https://www.youtube.com/watch?v=Fa_lpBDhe38

(5.5)

161. Symphony No. 4, op. 36
II

Andantino in modo di canzona

Tchaikovsky

p semplice ma grazioso

Benjamin, T., Horvit, M.M., and Nelson, R. (2001). *Music for Analysis: Examples from the common practice period and the twentieth century*. Oxford: Oxford University Press.

(5.6).

Τσαϊκοφσκι,
4η Συμφωνία, op.56, II
Αρμονικό υπόβαθρο

Andantino in modo di canzona

6. Αυξημένες συγχορδίες

(6.1).

Αρμονικές διαδοχές:
I5#, V5#

(α)

Chord progression: I 5# IV I 5# IV I 5# IV

(β)

Chord progression: V 5# I V 5# I V 5# I

(γ)

Chord progression: I 5# vi I 5# vi I 5# vi

(6.2).

Αρμονική διαδοχή:
Αυξημένη συγχορδία
πάνω στις V & I

(8)

Chord progression: I V 5# I V5# I I 5# IV I5# IV V I

(6.3). Clara Schumann, *Soirees musicales*, Op.6, Notturmo (1836)

NOTTURNO.

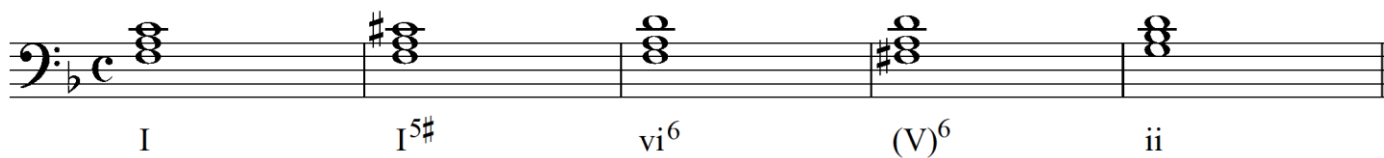
Andante con moto.

N° 2.

Παρτιτούρα: <https://www.youtube.com/watch?v=LnfTeZanuzk&t=142s>

Clara Schumann (1819-1896),
Soirees musicales, Op.6
Notturmo (1836)
Αρμονικό υπόβαθρο, μμ1-10

I I^{5#} vi⁶ (V)⁶ ii

(6.4).

EXAMPLE 28-8: Brahms, *Piano Concerto No. 2*, IV
Allegretto grazioso

B^b: I V^{6#} I V^{6#} I

Piston, W. (1978) *Harmony*. [4th έκδοση]. Νέα Υόρκη: Norton & Company

(6.5).

Fanny Mendelssohn Hensel, "Beharre"

Andante con moto non lento

Schei - de, ach schei - de, doch nur von Lie - be nicht; blüht

Lie - be gleich im Lei - de, ist sie doch Le - bens - licht,

Translation: Depart, oh depart, but not from love; love blooms equally in sorrow, it is indeed the light of life.

Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Aural Skills*. Volume 2. Teacher's Edition. New York & London: W.W.Norton & Company

Τα πάντα μέσα στο σύμπαν είναι ένα. Μια απέραντη, ενιαία και αδιαίρετη ενότητα(...) Η σύγχρονη Φυσική διδάσκει ότι δεν υπάρχουν άνθρωποι απομονωμένοι. Δεν τους χωρίζει κενό. Τους συνδέει φως, ακτινοβολία.

(Μάνος Δανέζης, αστροφυσικός)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 – Αρμονικά φαινόμενα Άσκησης Ακοής III

<p>I (V) V</p>	<p>I (V)⁵ ii</p>	<p>Dim.app. →</p> <p>I #ii^{°2} I</p>	<p>Αυξημένες συγχορδίες (5#) →</p> <p>V <u>5#</u> I</p>		
<p>I (V) vi</p>	<p>I (V)⁷ IV</p>	<p>← Παρενθετικές (V)</p> <p>V #vi^{°2} V</p>	<p>I <u>5#</u> IV</p>		
<p>i (V) III</p>	<p>i (V) VII</p>	<p>vii dim. →</p> <p>I vii^{°7} I</p>	<p>iv (δαν.) →</p> <p>iv V I</p>		
<p>i (V) III</p>	<p>i (V) VII</p>	<p>i vii^{°7} i</p>	<p>III^{N6} →</p> <p>III^{N6} V⁷ I</p>		
<p>Συγχορδίες αυξ.6^{ης}</p>		<p>i It. V</p>	<p>i Ger. V₄⁶ ₃⁵</p>	<p>i Fr. V</p>	<p>Κύκλος 5ών, με συγχορδίες 7^{ης} →</p> <p>I IV^{M7} vii^{°7} iii⁷ vi⁷ ii⁷ V⁷ I</p>

Αρμονία

Διαδοχές με συνδυασμούς φαινομένων, για solfège/dictée

1.

Αρμονική διαδοχή
Τονικοποιήσεις (των: ii, V, IV)

I ii V I IV I

I $\frac{5}{V/ii}$ $(V)_5^6$ ii $\frac{7}{V/V}$ $(V)_7^7$ V -7 I $\frac{7}{V/V}$ $(V)_7^7$ IV iv I

2.

Αρμονική διαδοχή
dim., (V)III, iv, (V)V, IIN, φρύγια πτώση

1 2 3 4

f#min. *Amaj.*

i vii^{o7} i (V) III=I iv V⁴ 3 I (V)⁶₅ V 7

5 6 7 8

f#min. *rit.*

I IIN⁶ I⁴ V I iv ii=iv V i iv⁶ V φρύγια πτώση

3.

6+, iv, (V), Dim. app.

I It. V (V)⁶₅ vi iv I (V)⁶₅ ii V⁶₅ I #ii^{o2} I

4.

Αρμονική διαδοχή:
iv, (V), It., dim.app., V5#

I iv V (V)⁶₅ vi 7 IV⁶ It. V #vi^{o2} V V^{5#} I

5.

Αρμονική διαδοχή:
(V), Ger., πρωτικο 6/4, πλάγια-εκκλ. πτώση

i V i (V) → III (V)⁶₅ → iv V⁷ i IV⁶₅ (Ger.) I⁴ V⁷ i iv⁴ I

6.

Αρμονική διαδοχή:
(V), dim.app., V5#, iv

I₆ IV (V)₆ V #vi^{°2} V_{5#} I iv I₄ V⁷ vi

7.

Αρμονική διαδοχή

8.

Dim. app., (V), It.,
κύκλος 5ών μεθ'7ης, μισή πτώση

Bb:I #ii^{°2} I (V)⁷ vi=g:i ger. V i vi⁷ VII⁷ III⁷ VI⁷ iv (V) V

(V)⁶ → ii V⁶ It. IIN⁶ V⁶ 7 iv

(V)⁶ → V (V) → V V #vi^{o2} V -7 #ii^{o2}
'dim. app.' 'dim. app.'

IV⁷ vii⁷ iii⁷ vi⁷ ii⁷ V⁷ I I IV V V^{5#} I

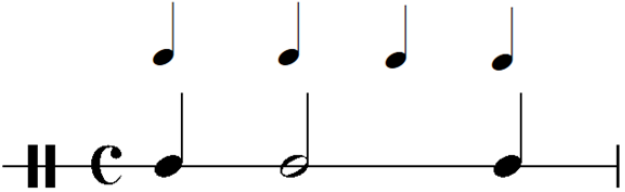

Sempé (1998). *Quelques Concerts*. Paris: Éditions Denoë

Ρυθμός

Επεξήγηση ρυθμικής σκέψης - παραδείγματα - ασκήσεις

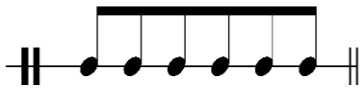

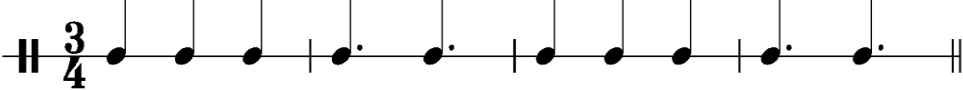
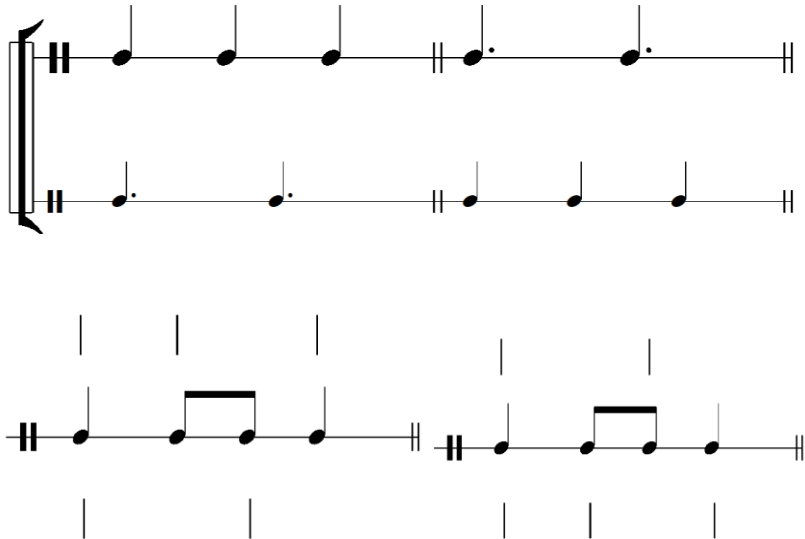
♪ Συγκοπή – διαφορετικά επίπεδα (ολόκληρου, μισού, τετάρτου, ογδού)

Ολόκληρο	
Μισό	
Τέταρτο	
Όγδοο	

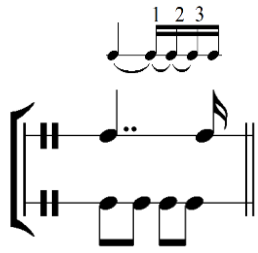
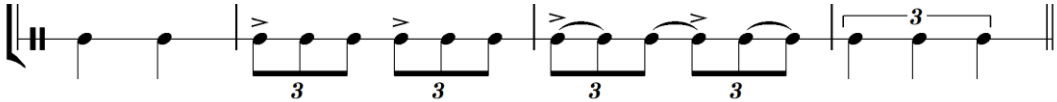
Ο άνθρωπος έχει μέσα του κρυμμένη δύναμη για ώρα ανάγκης.

(Άγιος Παΐσιος Εζνεπίδης)

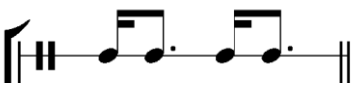

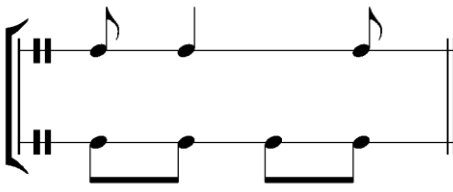
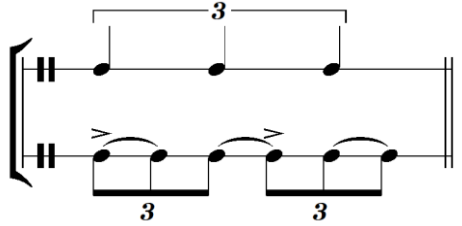
♩ Πολυρυθμός 3:2 και 2:3

<p>Κοινό πολλαπλάσιο: 6</p>	
<p>Ομαδοποίηση ανά τρεις => διμερές μέτρο (6/8)</p>	
<p>Ομαδοποίηση ανά δύο => τριμερές μέτρο (3/4)</p>	
<p>Οριζόντιος συνδυασμός διμερούς με τριμερή υποδιαίρεση</p>	
<p>Οριζόντιος συνδυασμός τριμερούς με διμερή υποδιαίρεση</p>	
<p>Κάθετος συνδυασμός των δύο υποδιαίρέσεων</p>	

♪ Προτάσεις για τον τρόπο που σκεπτόμαστε:

<p>Δις παρεστιγμένα</p>	
<p>Τρίηχα τετάρτων (3:2)</p>	

♪ Ρυθμοί που συχνά συγχέονται:

<p>Αντεστραμμένο παρεστιγμένο ≠ άρση</p>		
<p>Συγκοπή μισού ≠ τρίηχα τετάρτων (3:2)</p>		

♩ Παρεστιγμένα (απλά, διπλά, αντεστραμμένα) – συγκοπή – αντιχρονισμός – σύζευξη – σχέση 3:2:
Ενδεικτικά μοτίβα

(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)

♩ Τονισμοί στα ασθενή – παράδειγμα ρεπερτορίου: Stravinski, *Rite of Spring* (1913)

THE AUGURS OF SPRING
DANCES OF THE YOUNG GIRLS
LES AUGURES PRINTANIERS
DANSES DES ADOLESCENTES

13 Tempo giusto $\text{♩} = 50$ 1 & 2 senza sord.

Cor. in Fa
1.2
3.4
5.6
7.8

sf sempre

13 Tempo giusto $\text{♩} = 50$

arco (non div.) *sempre simile*

Vl. II *sempre stacc.*

Tutti (non div.) *sempre simile*

Vle. *sempre stacc.*

Tutti arco (non div.) *sempre simile*

Vc. *sempre stacc.*

Tutti arco (non div.) *sempre simile*

Cb. *sempre stacc.*

(Boosey & Hawkes)

Πεντάγηχα

Πεντάγηχα-βασικοί ρυθμοί
Τονισμοί

Musical notation for the first rhythmic pattern, measures 1-5. The top staff is labeled 'Percussion' and features a 5/8 time signature. It contains five measures of eighth-note patterns, each with an accent (>) over the first note. The bottom staff is also labeled 'Percussion' and features a 5/8 time signature. It contains five measures of a consistent rhythmic pattern: a quarter note followed by two eighth notes, with an accent (>) over the quarter note.

Συγκοπές

Musical notation for the second rhythmic pattern, measures 6-10. The top staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of eighth-note patterns with accents (>) over the first and third notes. The first measure is marked with a '6' and a '3+2' above it. The bottom staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of a consistent rhythmic pattern: a quarter note followed by two eighth notes, with an accent (>) over the quarter note.

Συγκοπές

Musical notation for the third rhythmic pattern, measures 11-15. The top staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of eighth-note patterns with accents (>) over the first and third notes. The first measure is marked with an '11' and a '2+3' above it. The bottom staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of a consistent rhythmic pattern: a quarter note followed by two eighth notes, with an accent (>) over the quarter note.

Πάσεις

Musical notation for the fourth rhythmic pattern, measures 16-20. The top staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of eighth-note patterns with accents (>) over the first and third notes. The first measure is marked with a '16'. The bottom staff is labeled 'Perc.' and features a 6/8 time signature. It contains five measures of a consistent rhythmic pattern: a quarter note followed by two eighth notes, with an accent (>) over the quarter note.

♩ Πεντάηχα & άλλες υποδιαιρέσεις

Το πεντάηχο σε συνδυασμό με άλλες υποδιαιρέσεις του παλμού:

Musical notation in 2/4 time. The first staff shows a pentachord (5 notes) in two groups, followed by a triplet (3 notes) in two groups, and finally a single note. The notation includes repeat signs and a double bar line at the end.

♩ Πολυρυθμός 2:5, 5:2

2:5 [2 αντί για 5]:

Musical notation for a 2:5 polyrhythm. The top staff is labeled 'Percussion' and has a 5/4 time signature. It shows a sequence of notes with accents and slurs. The bottom staff is also labeled 'Percussion' and has a 5/4 time signature, showing a steady sequence of notes.

Musical notation for a 2:5 polyrhythm. The top staff is labeled 'Perc.' and has a 4-measure phrase with a slur and a fermata. The bottom staff is labeled 'Perc.' and has a steady sequence of notes. A bracket above the top staff indicates a 2:5 ratio.

5:2 [5 αντί για 2]:

Musical notation for a 5:2 polyrhythm. The top staff is labeled 'Percussion' and has a 2/4 time signature. It shows a sequence of notes with slurs. The bottom staff is labeled 'Percussion' and has a 2/4 time signature, showing a steady sequence of notes.

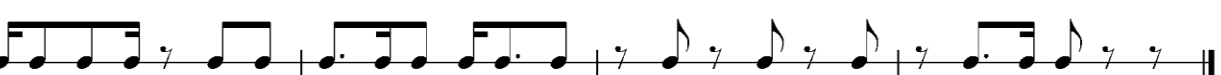
Musical notation for a 5:2 polyrhythm. The top staff is labeled 'Perc.' and has a 5-measure phrase with slurs. The bottom staff is labeled 'Perc.' and has a steady sequence of notes. A bracket above the top staff indicates a 5:4 ratio.

ΡΥΘΜΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

♪ Ρυθμική άσκηση 1η

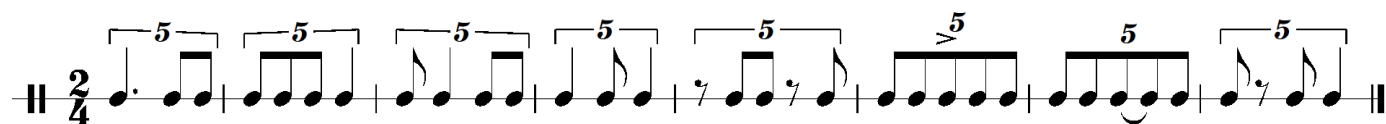
♩ = 60 Ρυθμικό σολφέζ

Percussion $\frac{6}{8}$

Perc. ⁵

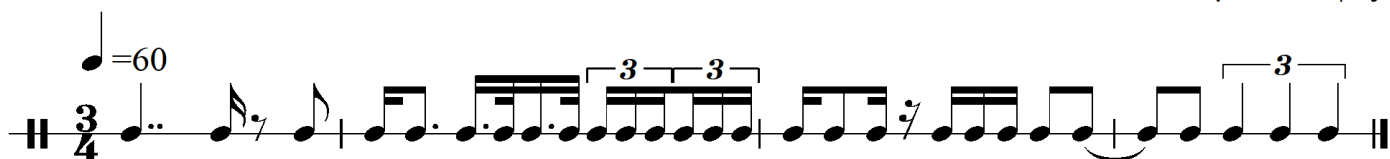
♪ Ρυθμική άσκηση 2η

(5άηχα: 3+2)

$\frac{2}{4}$

♪ Ρυθμική άσκηση 3η

Ρυθμικό σολφέζ:

♩ = 60

♪ Ρυθμική άσκηση 4η (δίφωνο)

Δίφωνο ρυθμικό σολφάζ:

Moderato

Two staves of music in 4/4 time. The top staff starts with a quarter note, followed by eighth notes, and includes two triplet markings over eighth notes. The bottom staff starts with a quarter note, followed by eighth notes, and includes one triplet marking over eighth notes.

♪ Ρυθμική άσκηση 5η

Ρυθμικό dictee

One staff of music in 4/4 time. It consists of eighth notes, followed by a 5-measure rest, eighth notes, another 5-measure rest, and eighth notes.

♪ Ρυθμική άσκηση 6η

Ρυθμικό dictee:

One staff of music in 4/4 time. It starts with eighth notes, followed by a 3-measure rest, eighth notes, a 5-measure rest, eighth notes, another 5-measure rest, eighth notes, and ends with eighth notes.

♪ Ρυθμική άσκηση 7η

Ρυθμικό dictee:

Two staves of music. The top staff is labeled 'Percussion' and the bottom 'Perc.'. Both are in 4/4 time. The top staff features eighth notes and rests of 3 and 5 measures. The bottom staff features eighth notes and rests of 3 and 5 measures.

♪ Πενταμερές μέτρο – παράδειγμα ρεπερτορίου:

Johannes Brahms, "Mädchenlied" ("Maiden's Song")

Gehend

p

a: i ————— V⁷ I III ii^{♯6}₅ i

3
Ach, und du mein kühl-les Was - ser! Ach, und du mein ro - tes Rös - lein!

p *p* I⁶ V⁷ I

ii^{♯7} (i⁶ ii^{♯7}) V⁶ — 5 — 3 ii^{♯7} (6) VII

5
Was erblüht du mir so frü - he? Hab' ja nicht, für wen dich pflü - eken!

ii^{♯7} V⁷ i⁶ vii^{♯7} I I I ii⁵⁻⁶ iii⁵⁻⁶ i⁶ V⁷ i

p

i ————— V I III ii^{♯6}₅ i

Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Aural Skills*. Volume 2. Teacher's Edition. New York & London: W.W.Norton & Company

♩ Αλλαγές μέτρου – παράδειγμα ρεπερτορίου:

Francis Poulenc (1899-1963): Σονάτα για κόρνο, τρομπέτα και τρομπόνι, FP33a, 1^ο μέρος (Edition Peters):

Allegro moderato
Grazioso (♩ = 120 environ)

HORN in F
TRUMPET in C
TROMBONE

p *mf* *f* *très sec*

p *p* *f* *très sec* *p*

pp *p* *f* *très sec*

5 *très précis* (♩ = 126)
p *mf* *f* *mf* *très accentué*
pp *mf* *p* *p* *très accentué*

10 15
f *p* *mf*
mf *p* *mf*
piquer lourdement mais p *mp* *p*

mf *f* *f*
p *f* *f* *très*
mf *f*

ΡΥΘΜΙΚΑ ΜΟΤΙΒΑ ΟΣ ΤΟΡΑ

Τούτ' ἐστί το ζην, μη σεαντώ ζην μόνον. Αγάπης δε ουδέν μείζον ούτε ίσον ἐστί. (Μένανδρος)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Benjamin, T., Horvit, M.M., and Nelson, R. (2001). *Music for Analysis: Examples from the common practice period and the twentieth century*. Oxford: Oxford University Press.

Berkowitz, S., Fontrier, G., & Kraft, L. (1997). *A New Approach to Sight Singing, 4th Edition*. New York: Norton & Company

Ottman, R. (2002). *Music for Sight Singing, 5th Edition*. New Jersey: Prentice Hall

Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Aural Skills. Volume 2. Teacher's Edition*. New York & London: W.W.Norton & Company

Phillips, J., Piper Clendinning, J., West Marvin, E. (2005). *The Musician's Guide to Theory and Analysis*. New York & London: W.W.Norton & Company

Piston, W.(1976). *Harmony*. New York: Norton & Company

Rifkin, D. & Urista, D. (2006). Developing Aural Skills: It's not just a game. *Journal of Music Theory Pedagogy*, 20, 57-79

Sempé (1998). *Quelques Concerts*. Paris: Éditions Denoël

Tovey, D.F. (1936). The Training of the Musical Imagination. *Music & Letters*, 17(4), 337-356

Μηνακάκης, Δ. (2006). *Εγχειρίδιο ακουστικών δεξιοτήτων*. Αθήνα: Παπαρηγορίου-Νάκας

